

Кравченко В.Ю.

*кандидат психологічних наук, доцент,
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

ПСИХОДІАГНОСТИКА ДОВІРИ

Актуальним питанням на сьогодні є дослідження довіри як психологічного феномену. Разом з цим існує цілий комплекс методично-технологічних проблем експериментального вивчення проблеми довіри, які здатні значно ускладнювати отримання науково достовірних результатів. Це обумовлено рядом чинників.

Першим чинником, що створює проблему у дослідженні довіри, є те, що феномен довіри є мало вивченим у психологічній науці як самостійне соціально-психологічне явище.

Другим чинником є те, що у понятті «довіра» прийнято відображати практику повсякденних відносин між людьми, що, таким чином, утруднює абстрагування цієї проблеми в науковому контексті.

Третім чинником є те, що довіру у вітчизняних дослідженнях розглядали у площині різних соціально-психологічних явищ, при цьому сутнісно вкладали у них зміст поняття довіри, а формально довіра залишалась лише фоном їх існування. Це створює проблему виокремлення сутнісних ознак феномену довіри в емпіричному і теоретичному планах.

Четвертим чинником виступає багатогранність проблеми довіри, що може призвести до неоднозначних, а, можливо, і суперечливих результатів.

П'ятим чинником є те, що довіра відображає різні сторони соціально-психологічної реальності особистості, суть якої постійно висковзує з рамок окресленого терміну через багатозначність і різноманітність прояву його у повсякденному житті людини. Це створює проблему у визначенні остаточного понятійного апарату в даній проблематиці та його відповідності з емпіричними показниками дослідження, на що будуть спрямовані наші подальші дослідження.

Шостим чинником є те, що довіра виступає суб'єктивним утворенням особистості і потребує поєднання номотетичного та ідіографічного підходів дослідження, що часто викликає трудність у технічному плані (вимагає гromізdkoї та довготривалої організації роботи).

Сьомим чинником, що створює проблему у дослідженні довіри, є малорозробленість стандартизованого діагностичного інструментарію у вивченні даного феномену, що може викликати проблему недостовірності («чистоти») результатів [2, с. 66–67].

Узагальнюючи власні дослідження та дослідження різних науковців, пропонуємо ряд психодіагностичних методик, що шукають свого адаптаційного відображення в контексті вивчення інших (окрім довіри) психологічних феноменів. До них належать такі:

1. Шкала міжособистісної соціальної довіри Дж.Б. Роттера (адаптація С. Достовалова) [4].

2. Методика вивчення довіри до себе Н. Астаніної [1].

3. Методика оцінки довіри-недовіри іншим людям А. Купрейченко [3].

4. Методика довіри – недовіри особистості світу, іншим людям, собі [3].

5. Методика міжособистісної довіри Р. Левіцкі, М. Стівенсон, Б. Банкер [3].

6. Рефлексивний опитувальник рівня довіри до себе Т. Скрипкіної [4].

7. Методика «Віра в людей» М. Розенберга [3].

8. Методика дослідження структури психологічної дистанції А. Купрейченко [3].

9. Методика діагностики афіліації Мехрабіана [2].

10. Методика діагностики локус контролю [2].

11. Методика для визначення схильності до довіри Л. Коффа і Л. Келлі [3].

12. Анкета вивчення довіри В. Кравченко [2].

Ці методики дозволяють діагностувати у досліджуваних наступні ключові конструкти:

- рівень довіри до себе та інших, до світу взагалі;
- прояв афіліативної потреби особистості;
- особистісні риси, які потенційно слугують прояву довіри у міжособистісних стосунках;
- особливості самооцінки (спрямованості) особистості;
- рівень гармонійності міжособистісних відносин;
- визначення психологічної дистанції в міжособистісних стосунках;
- схильність довіряти чи не довіряти;
- визначення особистісних характеристик, що дозволяють визначити суб'єкт довіри;
- рівень значущості довіри та її місце в міжособистісних стосунках.

Застосування цих методик дозволяє розкрити сутність довіри на емпіричному рівні та дає можливість експериментально досліджувати різні рівні довіри. При цьому розуміємо те, що тільки цілісність застосування цих методик дозволить наблизитись до підтвердження сутнісних і формально-динамічних характеристик та критеріїв довіри на практиці. А також варто враховувати всі труднощі методично-технологічного характеру та специфіку довіри як психологічного феномену.

Список використаних джерел:

1. Астанина Н.Б. Методика изучения доверия к себе: опросник. *Психологическая наука и образование*. URL: www.psyedu.ru
2. Кравченко В.Ю. Довіра як прояв афіліативної потреби особистості в юнацькому віці : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05. Кравченко Вікторія Юріївна. Київ, 2009. 238 с.
3. Купрейченко А.Б. Психология доверия и недоверия. Москва, 2008. 571 с.
4. Скрипкина Т.П. Психология доверия. Москва, 2000. 264 с.

Неварова І.В.

курсант,

Військово-юридичний інститут

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ

Люди і організації здійснюють свою життєдіяльність в рамках ергатичної системи, елементами якої є вони самі, об'єкти, що викликають їхні потреби, предмети потреб, норми моралі та правові акти, що регламентують поведінку людей і організацію при їх взаєминах один з одним.

Наявність небезпек у всіх сферах життєдіяльності людини і суспільства, їх реалізація в різноманітних формах, пов'язані з ними втрати потребують для забезпечення стійкого розвитку людства виробки захисних механізмів для прогнозування і регулювання ризиків, зниження